

En artikel fra [KRITISK DEBAT](#)

Samtaler □ På den lette måde

Niels I. Meyer har skrevet en sympatisk men ikke entydigt vellykket samtalebog

Skrevet af: **Christian Amstrup** | Offentliggjort: 01. september 2009

Niels I. Meyer: SAMTALER - på en anden måde.

133 sider.

Tiderne Skifter, 2008.

Niels I. Meyer er professor emeritus og har virket som forsker og samfundsdebattør gennem en menneskealder bl.a. til fordel for nærdemokrati, større økonomisk lighed og bæredygtig udvikling. Han har skrevet en række bøger om disse og andre emner, den mest kendte nok *Oprør fra midten* sammen med K. Helveg Petersen og Villy Sørensen.

Med udgangspunkt i den betragtning, at samtaler i dag ikke trives som andet end smalltalk, har Meyer skrevet *SAMTALER - på en anden måde*. Bogen er delt op i otte selvstændige dialoger mellem på den ene side Meyer og på den anden side en anonym, fiktiv moddebattør, som han har konstrueret på baggrund af rigtige dialoger og debatter. Samtalerne folder sig ud på mellem 5 og 26 sider, og dækker områder så forskellige som livets mening, religionernes rolle i det moderne samfund, forskningspolitik, EU og fordelene ved planøkonomi.

Til trods for, at der egentlig er tale om en flerstemmig monolog, formår Meyer overvejende at fremstille sine moddebattørers synspunkter på fair vis, om end man sidder tilbage med en fornemmelse af, at han på enkelte områder tilsyneladende ikke har mødt videre kvalificeret modspil. Grellest står det til i samtalen om kongehusets fremtid, hvor samtalepartnere synes at mene, at ikke blot er denne institutions primære formål at sørge for, at folket får skuespil til brødet, men også at dette kan retfærdiggøre den. Der er heldigvis mere bid i de fleste andre samtalerendes argumenter.

Når man skriver en samtalebog, har man naturligvis mulighed for at trække på både samtalerens og det skrevne ords respektive forcer, og er man ferm til det, så får man det bedste fra begge verdener. Det er desværre ikke en balancegang, Meyer mestrer. Sprogligt er bogen for gennemygget, hør f.eks. her: "Jeg ville også betænke mig to gange på at kaste spørgsmålet om livets mening ud midt i diskussionerne om de daglige problemer med forældre og med kærester - eller mangelen på samme. [...] Dertil kommer, at man let kommer til at virke som en original, hvis man vover sig ud med religiøse spørgsmål og den slags." Denne replik fremføres i en diskussion om livets mening af "en kvindelig gymnasieelev". Nu behøver en kvindelig gymnasieelev jo ikke lyde som en Camilla Boesen, 3.Z, Blålys Gymnasium, men det her skurrer for meget - og er desværre symptomatisk for Meyers samtalepartnere, der virker flade og blodfattige.

Hvad angår indholdet minder forfatteren os om, at "samtaler sjældent udvikler sig efter en lige, logisk linje", og at de "færreste samtaler ender med enighed". Det kan han have ret i, men hvorfor skulle netop disse samtaler ikke være mønsterbrydere? Oveni har han kun medtaget et begrænset antal referencer "for ikke at spolere samtalerens lethed og mundtlige stil". Mundtligheden er det så som så med, men samtalerne virker bestemt lette - for lette. Der er simpelthen for mange spring og for mange "det vurderes", "man arbejder på", "ifølge en nylig engelsk rapport" og lignende løse udsagn, der mangler en tydelig kilde (retfærdigvis skal jeg gøre opmærksom på, at det ikke kun gælder Meyers egne påstande).

Nogle påstande er desuden fremført uden nogen egentlig argumentation: f.eks. spørger samtalepartneren i en diskussion om EU, om ikke det er uheldigt, at vi ikke effektivt kan være med i EU's bekæmpelse af terrorisme på grund af retsforbeholdet. Hertil replicerer Meyer, at EU's strategi snarere er en trussel mod vores retssikkerhed. Hvorfor er den det? Det får man ikke noget svar på.

Dermed ikke sagt, at bogen er blottet for gode argumenter eller interessante overvejelser. Jeg forestiller mig, at mange især vil finde diskussionen om USA's økonomi interessant. Her er der, kan vi i dag konstatere, så rigeligt plads til et hvad-sagde-jeg fra Meyers side. Personligt fandt jeg især hans overvejelser over dødens grundvilkår, set fra en ateistisk synsvinkel, både modige og inspirerende. Endog livsbekræftende.

Hvor godt fungerer *SAMTALER - på en anden måde* da som oplæg til og model for samtaler som en politisk institution? Det ville være uretfærdigt at kalde den for en snakkebog, dertil er niveauet dog for højt, og emnerne for vigtige. Men taget i betragtning, at bogen netop beskæftiger sig med spørgsmål, der ofte både er teknisk og politisk komplicerede, viser den snarere samtals begrænsninger end dens muligheder. Det er vanskeligt at forestille sig, at man i en almindelig dialog, eller for den sags skyld på avisernes debatsider, skulle kunne få plads til en tilfredsstillende behandling af de mængder data, vi i dag producerer om snart sagt ethvert tilnærmelsesvist samfundsrelevant emne. I bogform kan det lade sig gøre, det er der nok af eksempler på, men altså ikke på 5-26 sider.